

Buluş Nedir? Nasıl Korunur? Yeni Kanun'un Getirdikleri

Av. İdil Buse Kök Hazer/Birim Yöneticisi
Yusuf Dudu/Uzman

Fikri Sınai Haklar ve Sözleşmeler Birimi
ODTÜ Teknoloji Transfer Ofisi

- Fikri ve Sınai Haklar
- Sınai Mülkiyet Hakları
- Buluş Nedir? Tasarım Nedir?
- 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
- ODTÜ TTO Patent Destekleri
- Sözleşme Yönetimi

FİKRİ VE SINAİ HAKLAR

FİKRİ HAKLAR

(ESER ÜZERİNDEKİ HAKLAR)

- Eser Sahibinin Hakları
- Bağlantılı Haklar

SINAİ HAKLAR

- Marka
- Patent
Faydalı Model
- Endüstriyel
Tasarım
- Coğrafi İşaret
- Entegre Devre
Topografyası

DİĞER HAKLAR

- Ticaret ünvanları
- Tescilsiz Haklar
- Bitki İslahçı Hakları
- İnternet Alan Adları
- Açıklanmamış Bilgiler
 - a. Gizli Bilgiler
 - b. Ticari Sırlar

- Koruma ülke bazındadır. Türkiye’de başvuru ve tescile yetkili kuruluş Türk Patent ve Marka Kurumu (Türk Patent)’dur.
- Koruma için tescil şartı aranır.
- Koruma yalnızca eserin tescil edildiği ülkelerde geçerli olup; her ülke için ayrı başvuru yapılması gerekmektedir.
- Koruma süresi başvuru tarihinden itibaren;
 - Patentlerde **20 yıl**,
 - Faydalı modellerde **10 yıl**.
 - Endüstriyel tasarımlarda **25 yıl (5 yıllık periyotlarla 4 kez yenilenmek koşuluyla)**
 - Markalarda süresiz (10 yılda bir yenilenmek koşuluyla),
- 10 Ocak 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu** ile düzenlenmişlerdir.

Buluş Nedir? Patent Nedir? Faydalı Model Nedir?

Buluş; teknoloji alanında belirli bir sorunun çözümüne ilişkin, teknik özelliği olan fikir ürünüdür. Aynı teknik problemin her farklı çözümü farklı bir buluştur (Türk Patent, 2017).

Patent; sınırlı bir yer ve süre için üçüncü kişiler tarafından belirlenen kriterleri sağlayan buluşun izinsiz olarak üretilmesini, kullanılmasını veya satılmasını engelleme yoluyla sahibine tanınan tekel hakkıdır.

Faydalı Model; dünya çapında yeni olan ve sanayiye uygulanabilen buluşların sahiplerine koruma sağlayan bir sınai mülkiyet hakkıdır.

Buluşların Patentlenme Kriterleri

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na göre bir buluşun patentlenebilmesi için 3 özelliği taşıması gerekmektedir:

Yenilik: Buluş, Patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce, dünyada herkesin ulaşabileceği şekilde yazılı, sözlü veya bir başka yolla açıklanmamış ya da kullanılmamış olmalıdır.

Buluş Basamağı: Buluş, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmanın kolayca aklına gelmeyecek şekilde, buluşa yönelik bir sürecin sonunda ortaya çıkmış olmalıdır.

Sanayiye Uygulanabilir Olma: Buluşun tümüyle kuramsal olmak yerine pratiğe uygulanabilir özellik taşıması demektir. Buluş, tarım dahil olmak üzere; sanayinin herhangi bir alanında üretilebilir, kullanılabilir, uygulanabilir olmalıdır.

Tasarım Tescili ile Korunan Nedir? Koruma Şartları Nelerdir?

- Tasarım tescili; ürünün görünümüne ilişkin özgün tasarım özelliklerini koruma altına alan bir sistem olup tasarımların tescil edilebilmesi için öncelikle "ürün" tanımına uyması gerekmektedir.
- Üretim yöntemi, ürünün kullanım amacı, fonksiyonel özellikler yada teknik faydalar koruma altına alınmaz.

Koruma Şartları

- **Yenilik:** Bir tasarımın aynısı, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamışsa o tasarım yenidir.
- **Ayırt Edici Nitelik:** Bir tasarımın, bilgilenmiş kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenim ile daha önce kamuya sunulan bir tasarımın böyle bir kullanıcıda yarattığı genel izlenim arasında belirgin bir farklılık varsa ilgili tasarım ayırt edici niteliktedir.

Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluş ve Tasarımlar

- Yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş/tasarım gerçekleştiğinde buluşu/tasarımı yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür.
- Patent/Tasarım başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.
- Yükseköğretim kurumu, buluş/tasarım üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent/tasarım başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş/tasarım, serbest buluş/tasarım niteliği kazanır.
- Öğretim elemanları ve öğrencilerin kamu kurumu veya özel kuruluşlarla belli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluş/tasarımların hak sahipliği, sözleşme hükümleri ile belirlenmektedir.

- Üniversitenin hak sahipliği talebinde bulunması durumunda buluş üzerindeki tasarruf yetkisi üniversiteye geçer; üniversite bu durumda patent/faydalı model başvurusu yapmak ve buluşun ticarileştirilmesi durumunda buluş sahiplerine ticarileştirme bedelinin en üçte birini vermekle yükümlü olur.

$$\geq 1/3$$

- Üniversitenin hak sahipliği talebinde bulunması durumunda tasarım üzerinde tasarruf yetkisi üniversiteye geçer; üniversite bu durumda başvuruyu yapmak ve tasarımın ticarileştirilmesi durumunda tasarımcıya ticarileştirme bedelinin en az yarısını vermekle yükümlü olur.

$$\geq 1/2$$

Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlar

- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir.
- Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür.
- Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi hâlinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu haktan feragat, sözleşmede belirtilmesi şartıyla mümkündür.

ODTÜ TTO Buluş Bildirim & Başvuru Süreçleri

BULUŞ BİLDİRİMİ

ODTÜ·TEKNOKENT
"FuturMaker"

METU TECHNOLOGY TRANSFER OFFICE INVENTION DISCLOSURE FORM

ODTÜ TTO buluş bildirim ve başvuru süreçlerinin ilk aşaması «ODTÜ TTO Buluş Bildirim Formu»nun doldurulmasıdır. Tüm teknik detayları içeren «Buluş Bildirim Formu» buluşun doğru bir şekilde ön araştırmasının yapılarak, benzer tekniklerin belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

This form is prepared for the acceptance to METU Technology Transfer Office (TTO) portfolio and the assistance of METU Technopolis Administration inc. by starting the process whose aim is to protect intellectual and industrial property rights of the invention belonging to METU academician.

The aims of this process are to evaluate the protection of this intellectual and industrial property rights, to accept the invention to METU Technopolis Technology Transfer Office (TTO) portfolio on condition that the patentability of the invention is approved, to provide necessary financial, legal and technical supports and to determine the rights and responsibilities of the parties, especially of the university.

If the invention declared to METU Technopolis TTO has patentability criteria, its Turkey patent application will be made with this form. Later, its potential of commercialisation will be evaluated and the process for international patent application will be started, if the result is positive.

This form is a document that is required for starting the evaluation process which protects intellectual and industrial property rights of the invention belonging to METU academician. In order to do preliminary survey about the patentability of the invention properly, it is necessary to give full, true and detailed answers to the questions in this form.

Title of the Invention (should be brief and descriptive)

Please, indicate the key words that describe the invention in order that the documents about the invention can be investigated. **If you did patent research related to your invention, please send the results you found and different aspects of your project you think with this form.**

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Buluş Bildirim Formu'nun Temel Öğeleri

- Buluş Sahibi
- Buluş Başlığı
- Buluşun Tanımı
- **Buluşun ortaya çıkartılması sürecindeki maddi ve fikri kaynaklar**
- Buluşun Çözüm Getirdiği Problem
- Teknoloji Olgunluk Seviyesi
- Destek (TÜBİTAK vb.) Bilgileri
- Önceki Teknik
- Buluşa ait Yayın Bilgisi ve Literatür Taraması
- Potansiyel Pazar ve Lisansörler

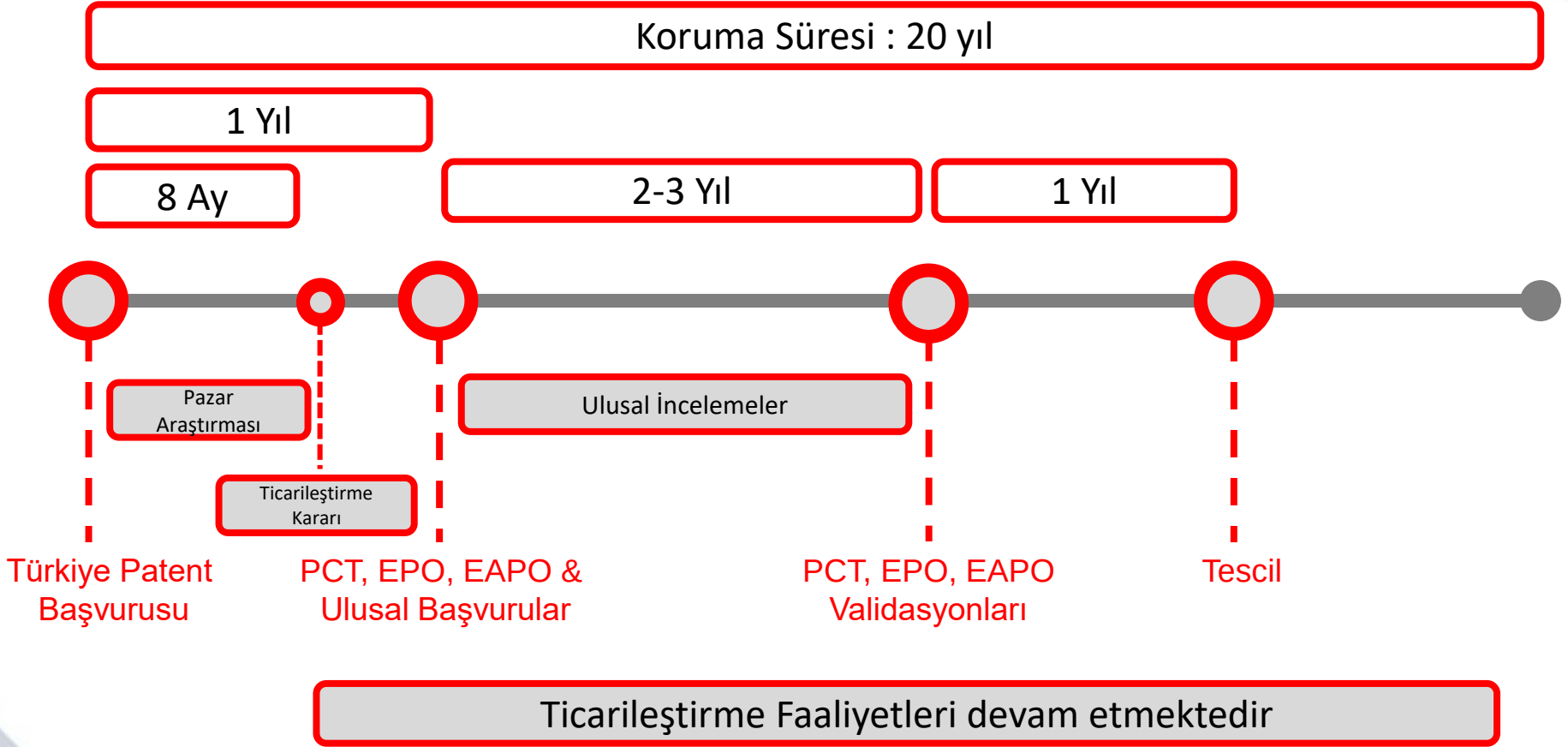

BAŞVURU AŞAMALARI

- Patentlenebilme kriterlerini sağlayan ve Üniversite'nin hak sahipliğini talep ettiği buluşlar için ticarileştirme potansiyeline bakılmaksızın Türkiye patent başvuruları yapılmakta; Türkiye başvurusu ardından ODTÜ TTO'nun ticarileştirme potansiyeli araştırma çalışmaları başlamaktadır. Bu çalışmalar sonucunda ODTÜ TTO tarafından ticarileştirme potansiyeli bulunan buluşlar için yurt dışı patent başvuruları yapılmaktadır.
- Üniversite'nin hak sahipliği talep etmediği buluşlar, serbest buluş niteliği kazanmakta ve buluş üzerindeki tasarruf yetkileri buluş sahibine geçmektedir.

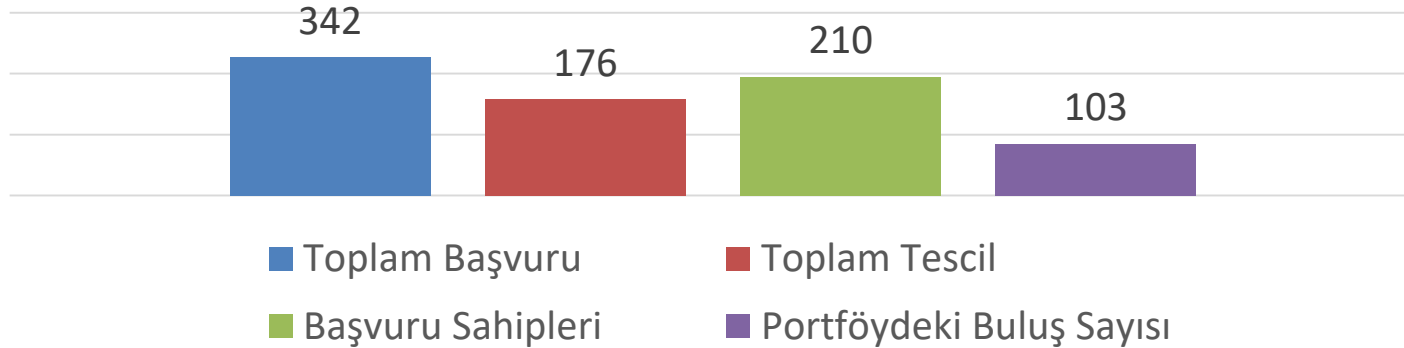
Patent Süreçleri

ODTÜ TTO Patent Portföyü

- 2017 yılı içerisinde ODTÜ TTO aracılığıyla;
 - 27 yeni buluş bildirimini gerçekleştirdi.
 - 20 ulusal, 19 uluslararası patent başvurusu yapıldı.
 - 5 ulusal, 17 uluslararası tescil belgesi alındı.

Toplam Başvuru-Tescil-Destek Yararlanıcısı Sayısı
(2007-2017)

- ODTÜ TTO; ÜSi, patent ve ticarileştirme desteklerinin her aşamasında akademisyenlerin Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları konularında ihtiyaç duyduğu hukuki desteği sağlamaktadır. Bu kapsamda gizlilik, lisans, üniversite-sanayi işbirliği, proje vb. konularda sözleşme hazırlama, hukuki görüş verme ve müzakere desteği vermektedir
- 2017 yılı içerisinde gizlilik, lisans, devir, proje (ÜSi, TÜBİTAK, DSİM, AB vb.) çalışmaları için 176 sözleşme ve hukuki görüş desteği verilmiştir.
- 10 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yönetmeliği kapsamında ODTÜ Sınai Mülkiyet Politikası oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

➤ Lisans Sözleşmeleri

- Kullanım hakkının devri
- Münhasır / Münhasır olmayan Lisans
- Lisans Bedeli veya Lisans Bedeli + Satıştan Pay
- Devredenin know-how desteği
- Türk Patent siciline kayıt (İyi niyetli 3. kişilere karşı hüküm doğurması için)
- Lisans alan alt lisans veremez (Sözleşmede aksi kararlaştırılmamış ise)

➤ Devir Sözleşmeleri

- Hak sahipliği devralan tarafa geçer
- Devir Bedeli veya Devir Bedeli + Satıştan Pay
- Devredenin know-how desteği
- Türk Patent siciline kayıt (İyi niyetli 3. kişilere karşı hüküm doğurması için)

➤ Gizlilik Sözleşmesi

- Patent başvurusunu ilk yapan patenti almaya hak kazanacaktır ancak, patent başvuru tarihinden önce buluşun, topluma açıklanmamış olması gerekir.
- Bir buluş sahibi patent başvurusu yapmadan önce, buluşunu 3. kişilerle (örneğin potansiyel bir müşteri veya bir yatırımcı ile) paylaşmak durumunda kalır ise gizlilik sözleşmesi (non-disclosure agreement (NDA)) imzalamalıdır.

European IPR Helpdesk
Avrupa İşletmeler Ağı

AB IPR Helpdesk Hizmetleri

Get your ticket to innovation.

Yardıma Hattı / *Helpline*

- **Tek kanaldan** destek
- **Kullanıcı dostu** hizmet / İngilizce
- **Üç iş günü** içinde **kişisel sorularınıza** cevaplar
- **Geniş Fikri Mülkiyet Hakları Desteği:**
FM koruması, FM yönetimi ve FM Haklarınızın kullanımı
Anlaşmalarınızın düzenlenmesi
- **Anlaşılır** ve **iş odaklı** hizmet
- **İrtibat: +352 - 25 22 33 - 333**

TEŞEKKÜR EDERİZ

